

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.019>

JEL classification: M15, D83, C63, L86

UDC: 658.005.935

Олександр БРАДУЛ

професор кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,

Криворізький національний університет, Україна

E-mail: bradul@knu.edu.ua

ORCID iD: 0000-0001-9544-2175

Сергій АНТОНОВ

Криворізький національний університет, Україна

E-mail: serhii.antonov.gg@gmail.com

ORCID iD: 0009-0000-5627-0286

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МЕНЕДЖМЕНТУ КОРПОРАЦІЙ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Значні технологічні зрушення у виробництві, запровадження нових форм підприємництва, що базуються на приватній власності й акціонерному капіталі, соціально-економічні зміни в суспільстві, прогрес науки та використання її досягнень у практичній діяльності є передумовою подальшого розвитку та ефективного функціонування економіки України.

На сьогодні існують проблемні питання економічного аналізу діяльності корпорацій, що потребує обґрунтувати необхідність зміни їх парадигми.

Розбивши методіку оцінки ефективності функціонування бізнес-одиниць в структурі корпорації.

Дослідження потребує формування інформаційно-аналітичної системи забезпечення менеджменту корпорацій, узагальнюючи методологію аналізу економічних показників для оперативного та стратегічного управління.

Мета статті. Метою статті є дослідження досягнень світової та української економічної науки, і використання досвіду зарубіжної та національної практики, для розв'язання найважливіших положень теорії, методології та організації обліково-аналітичного забезпечення менеджменту корпорацій, що функціонують в економіці України.

Метод (методологія). В ході дослідження застосовувалися: історичний і системний підхід при встановленні корпорацій і трансформації їх аналітичної системи; методи індукції, дедукції, наукової абстракції і теорії графів при побудові динамічних моделей аналізу; методи моделювання для проектування комп'ютерної інформаційної системи обліку і аналізу.

Результати. Полягають у теоретичному обґрунтуванні нового способу розв'язання проблеми, яка полягає у невідповідності сучасного стану розвитку методології і організації аналізу діяльності корпорацій умовам ефективного менеджменту та зростаючої ролі корпоративних структур в розвитку економіки України.

Розроблено процесуальну будову комп'ютерної інформаційної системи аналізу діяльності корпорацій, що дозволяє досягти цілісності системи проведення аналізу при розмежованості джерел інформації, засобів проведення аналізу і виконавців, та створити адекватне аналітичне забезпечення менеджменту корпорацій у реальному режимі часу.

© Олександр Брадул, Сергій Антонов, 2024

Отримано: 31.07.2024 р.

Рекомендовано до друку: 11.09.2024 р.

Опубліковано: 20.09.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Брадул О., Антонов С.. Інформаційно-аналітичні системи у забезпеченні менеджменту корпорацій. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 3. С. 19-29. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.019>

Ключові слова: корпорація; бізнес-одиниць; аналітичні системи; менеджмент; оцінка ефективності; інформаційна система.

Вступ

Вивчення та узагальнення досвіду розвинутих країн і пропозицій вітчизняних науковців щодо створення інформаційних систем економічного аналізу, які б адекватно відображали реальність фінансово-господарської діяльності українських корпорацій і надавали достовірну інформацію менеджерам, є першочерговим завданням науки, теорії і практики на сучасному етапі розвитку економіки.

В Україні увага, насамперед, приділяється питанням корпоративного управління і консолідації фінансової звітності, які неможливі без ефективної системи аналітичного забезпечення.

Проблема полягає в тому, що більшість теоретичних і методологічних аспектів аналітичного забезпечення корпоративного сектору для управління ним ще недостатньо розроблені. Відсутні систематизовані дослідження про будову і функціонування аналітичного механізму в забезпеченні менеджменту корпорацій, не визначені критерії оцінки їх ефективності. Немає ясності щодо можливостей і меж застосування в аналітичному забезпеченні корпоративних інформаційних систем.

Мета статті

Метою наукової статті полягає в тому, щоб з урахуванням досягнень світової та української економічної науки й використання досвіду зарубіжної та національної практики розвинути найважливіші положення теорії, методології та організації обліково-аналітичного забезпечення менеджменту корпорацій, що функціонують в економіці України.

Виклад основних результатів дослідження

В організаційній структурі управління переважної кількості корпорацій України немає чіткої та структурованої будови, а функціональні підсистеми аналізу при комп'ютерних технологіях обробки економічної інформації або морально та фізично застарілі, або взагалі не використовуються.

У вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі існує велика кількість наукових праць, присвячених питанням організації і методики економічного аналізу, аналітичного забезпечення в управлінні [1; 2; 3; 4] і лише деякі присвячені питанням організації аналітичного забезпечення в комп'ютерній інформаційній системі [5; 6; 7] та повністю відсутні щодо побудови практичної моделі організації аналізу діяльності корпорацій в умовах комп'ютерних інформаційних систем і технологій.

Тому, наукове дослідження і вдосконалення організаційних підходів щодо інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності корпорацій в умовах сучасних комп'ютерних інформаційних систем є актуальним і відповідає вимогам часу.

Економічний аналіз виконує функції перетворення економічної інформації обліку, статистики, менеджменту, планування і вироблення аналітичної інформації для використання при прийнятті управлінських рішень. Вчені зазначають, що на рівні підприємства його роль особливо зростає [8].

В організації аналітичних робіт щодо оцінки раціональних рівнів використання ресурсів слід відзначити дві системи аналітичних досліджень: систему наскрізних аналітичних досліджень ефективності використання ресурсів на всіх рівнях управління корпорацією і систему економічного аналізу кінцевого споживання ресурсів на рівні бізнес-одиниць і їх внутрішньовиробничих підрозділів, виходячи з функцій управління. Система наскрізних аналітичних досліджень включає:

- зіставлення фактично досягнутих питомих затрат і розмірів економії видів ресурсів з встановленими нормами і завданнями з їх економії у звітному році та виявлення причин їх відхилення;
- визначення і порівняння узагальнених питомих затрат ресурсів для різних способів і процесів.

Дійсно, на сучасному етапі ринкових відносин кожному керівникові підприємства необхідна інформація для планування, контролю та прийняття управлінських рішень, розробки стратегії і тактики освоєння ринку,

вдосконалення техніки, технології та організації виробництва. Таку інформацію можна отримати за допомогою проведеного аналізу.

Сучасний рівень засобів обчислювальної техніки дозволяє зробити новий крок у створенні комп'ютерних інформаційних систем аналізу використання ресурсів на різних рівнях управління корпораціями.

Як вважає О. А. Клепікова [9; 10], системи аналітики бізнесу можуть бути використані для отримання даних про клієнтів та історії придбання для асоціацій, персоналізації, сегментації та прогнозування попиту; виявлення областей, які є найбільш прибутковими, як наслідок поліпшення бізнес-процесів шляхом знаходження вузьких місць і неефективності; виявлення шахрайства.

Поділяючи думку А. М. Кузьмінського, що для формування гнучких автоматизованих систем обліку й аналізу створюються умови, які придатні до адаптації в процесі управління [11].

В умовах розвитку комп'ютерної техніки та програмних продуктів усі етапи організації аналізу становлять єдиний технологічний процес, який забезпечує підвищення оперативності управління. Оперативний аналіз передбачає розрахунки, які становлять інформаційну базу оперативного управління.

Інформаційне забезпечення аналізу, яке має місце за різними аспектами господарської діяльності корпорацій, не має єдиної методичної бази оцінки достовірності даних, які надходять. Тому, формування інформаційної бази аналізу можна розглядати як початковий етап аналітичної роботи.

Подальшого розвитку набуває комплексний аналіз, який вимагає безперервне вивчення процесів господарської діяльності корпорацій, а це означає, що аналіз повинен бути оперативним та стратегічним.

Однією з особливостей оперативного аналізу є короткий перелік його об'єктів порівняно з іншими видами аналізу. При визначенні об'єктів аналізу виходять, по-перше, із забезпечення повноти реалізації цільової функції аналізу в рамках оперативного управління, по-друге, з можливості отримання в оперативному режимі необхідної інформації.

Оперативний аналіз може здійснюватися як в централізованому, так і в децентралізованому порядку. Стосовно цього

питання думки вчених і практиків різні, оскільки одні з них наголошують на необхідності децентралізації оперативного аналізу, а інші – навпаки.

Так, зокрема І. І. Каракоз зазначає, що участь широкого кола оперативних працівників у здійсненні систематичного регулярного аналізу, виявлення ними при цьому причин відхилень від плану і викриття невикористаних резервів, є важливим положенням організації і ведення оперативного аналізу [8, с. 45].

Оперативний аналіз показників здійснюється з поєднанням елементів централізації і децентралізації, з наданням права менеджерам структурних підрозділів безпосередньо на місцях здійснювати його основні функції.

У практичній діяльності корпорацій найбільш розроблений ретроспективний аналіз, який здійснюється по важливих планових періодах господарської діяльності на основі бухгалтерської звітності і системного бухгалтерського обліку.

Основним завданням ретроспективного аналізу є надання об'єктивної оцінки результатам господарської діяльності. Результати ретроспективного аналізу використовуються для прийняття управлінських рішень. Окремі вчені вважають, що ретроспективний аналіз має і суттєвий недолік – виявлення резервів означає назавжди втрачені можливості зростання ефективності виробництва, оскільки відноситься до минулого періоду.

Стратегічний аналіз розглядає явища і процеси з точки зору майбутнього, тобто перспективи розвитку. Цей вид аналізу забезпечує управляючу систему інформацією про майбутнє для прийняття управлінських рішень. Основними завданнями прогнозного аналізу є: прогнозування господарської діяльності, наукова обумовленість перспективних планів; оцінка очікуваного виконання планів.

При оперативному аналізі необхідну інформацію отримують безпосередньо з поточного обліку, для ретроспективного – інформація накопичується впродовж більш тривалого часу.

В економічному аналізі все більшого значення набуває принцип системності і

комплексності в дослідженнях господарської діяльності підприємств і об'єднань.

Управління, яке побудоване на концепції систем, пропонує досягнення кінцевої мети найбільш раціонально. Системний підхід дозволяє розчленувати проблему, встановити в ній внутрішні елементи.

В основу системного аналізу покладене дослідження об'єктів як систем, виявлення типових зв'язків, зведення їх в єдину теоретичну схему. Часто в економічній літературі зустрічаємо, що замість терміну «системний підхід» використовують термін «системний аналіз».

Дані терміни слід розмежовувати, оскільки системний аналіз має специфічне значення. Системний підхід характеризує сукупність підсистем і елементів, цілісність збалансованості елементів, наявність певного взаємозв'язку елементів, дозволяє правильно підійти до вирішення питання самої системи та її елементів.

У практиці господарювання системний підхід знаходить своє відображення в системі комплексного планування, обліку й економічного аналізу затрат. Системний підхід означає: встановлення місця і ролі показника собівартості в оцінці досягнутої ефективності; розробку принципової схеми аналізу на основі класифікації чинників і резервів зниження собівартості; визначення методів виміру чинників і резервів зниження собівартості.

Розвиток і використання в управлінні принципів системного підходу обумовлює появу комплексного аналізу. В економічній літературі він ототожнюється з системним підходом. У цьому випадку комплексний підхід є складовою та одним з принципів системного аналізу.

Звичайно, при використанні системного підходу для детального аналізу може в окремих випадках призвести до отримання результатів, які не повною мірою задовольняють потреби управління, на відміну від оперативних, але не завжди точних даних, отриманих за результатами оперативного аналізу. Проте, напрям розвитку сучасного прикладного системного аналізу з розробкою визначеного алгоритму вирішення управлінських завдань в умовах використання відповідного програмного забезпечення в

комп'ютерному середовищі дасть змогу уникнути певних недоліків, пов'язаних з оперативністю надання необхідної інформації.

Створення моделей управління ресурсами корпорацій, наближених до реальності є важливим засобом управління і координації практичних дій для досягнення певного кінцевого результату, тобто дає змогу уявити величину затрат, необхідних для досягнення визначеної мети.

При виявленні суттєвих розбіжностей між створеною моделлю і реальними ресурсами необхідно спрямувати зусилля на зміну реальності стосовно наближення її до бажаної моделі.

Важливим моментом у процесі складання моделей витрачання ресурсів є врахування основних відмінностей між моделлю і дійсністю: кінцевість, спрощеність і наближеність моделі.

Істинність моделі оптимізації може бути підтверджена шляхом перевірки виконання умов їх функціонування на практиці. Тому використання моделі без практичної перевірки дещо ризикова справа, хоча для окремих з них необхідно створити необхідні умови для виконання всіх передбачених показників.

Цілеспрямований характер діяльності, пов'язаної з витрачанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів дозволяє виділити систему обліку і аналізу як засіб досягнення поставленої мети. Вони можуть виникати в процесі проведення системного аналізу, коли визначаються необхідні управлінські дії для вирішення проблеми оптимізації затрат і шляхи вирішення. Мають місце випадки, коли початково сформульовані завдання системного аналізу затрат часто змінюються або відмінюються зовсім через неможливість їх вирішення в конкретних умовах.

Для розв'язання задач економічного аналізу в управлінні діяльністю корпорацій можливо використовувати моделі аналітичних розрахунків. Інформаційна модель дозволяє неодноразово виявляти кількісні і якісні залежності між змінними величинами, що характеризують стан показника.

Побудувати модель організації аналізу діяльності корпорацій в комп'ютерній

інформаційній системі можливо, об'єднавши підсистеми забезпечення:

- інформаційного;
- програмного;
- організаційно-технологічного і технічного;
- нормативно-довідкового.

Інформаційною базою для побудови моделі є сукупність масивів даних або баз даних. Виділяють декілька концепцій проектування баз даних:

- Концепція побудови бази даних нормативно-довідкової інформації.
- Концепція побудови бази даних для основних виробничих цехів.
- Концепція побудови бази даних у вигляді комплексних інформаційних потоків.
- Концепція побудови бази даних для перспективного, поточного та оперативного управління [12, с. 254].

Враховуючи складність організаційної та виробничої структури корпорацій для проектування бази даних необхідно обирати синтез існуючих концепцій. Це пов'язано з тим, що, наприклад, неможливо уявити базу даних основних виробничих цехів не інтегрованою в інформаційний потік корпорації і крім того, що цей потік не несе інформації для управління.

На сучасному ринку програмних продуктів існує велика кількість програм, які можливо використати для аналітичних розрахунків, але не всі вони відповідають вимогам інтегрованої оцінки, багатоваріантного пошуку, оперативності та економічності.

Тому, для побудови інформаційно-аналітичної системи діяльності корпорацій використано інтегровану мережу корпорації, що має у своєму складі 9 підсистем, які працюють із єдиною інформаційною базою даних, розробленою в операційній системі Unix Ware 7.1.1 і СУБД Oracle 9i.

До інформаційно-аналітичної системи можливо підключити 74 користувачі в 17 структурних підрозділах [2, с. 60–68].

Організаційно-технологічне та технічне забезпечення передбачає вибір технічних засобів достатньої продуктивності для опрацювання масивів інформації аналітичного процесу. Структура їх повинна бути інтегрованою та збалансованою за етапами технологічного процесу.

Нормативно-довідкове забезпечення передбачає правовий режим доступу до інформації, відповідальність за її втрату, розповсюдження та викривлення, формування довідкової бази даних.

Враховуючи зазначені особливості будови інформаційних підсистем розроблено і побудовано організаційну модель аналізу діяльності корпорації в комп'ютерній інформаційній системі (рис.1).

Як вже зазначалося, для забезпечення ефективного функціонування розробленої інформаційно-аналітичної системи, побудовані підсистеми підтримки інформаційного забезпечення:

1) Підсистема «Аналіз витрат» (планово-економічне управління). Основні функції:

Аналіз і контроль витрат у бізнес-одинацях (по переділах, по організаціях і цехах, за місяць і з початку року).

Вихідна інформація:

1. Місяць – 6 документів.
2. Квартал – 6 документів.
3. Рік – 6 документів.

2) Підсистема «Аналіз рентабельності» (планово-економічне управління). Основні функції:

Аналіз рентабельності відвантаженої продукції по регіонах поставки, прейскурантах, видах продукції, видах розрахунку, станах, групах марок сталі, по підприємству в цілому за місяць і з початку року:

до планової собівартості з початку поточного місяця;

до фактичної собівартості за місяць.

Щомісячний прийом даних по інформаційній мережі з інформаційної підсистеми «Облік виробництва й збуту продукції», інформаційної системи «Аналіз» (інформаційної підсистеми «Аналіз фактичної собівартості», інформаційної підсистеми «Аналіз планової собівартості основних цехів»).

Вихідна інформація:

1. Місяць – 26 документів.
2. Квартал – 26 документів.
3. Рік – 26 документів.

3) Підсистема «Аналіз планової собівартості продукції і послуг основних цехів» (планово-економічне управління, основні цехи матеріального виробництва).

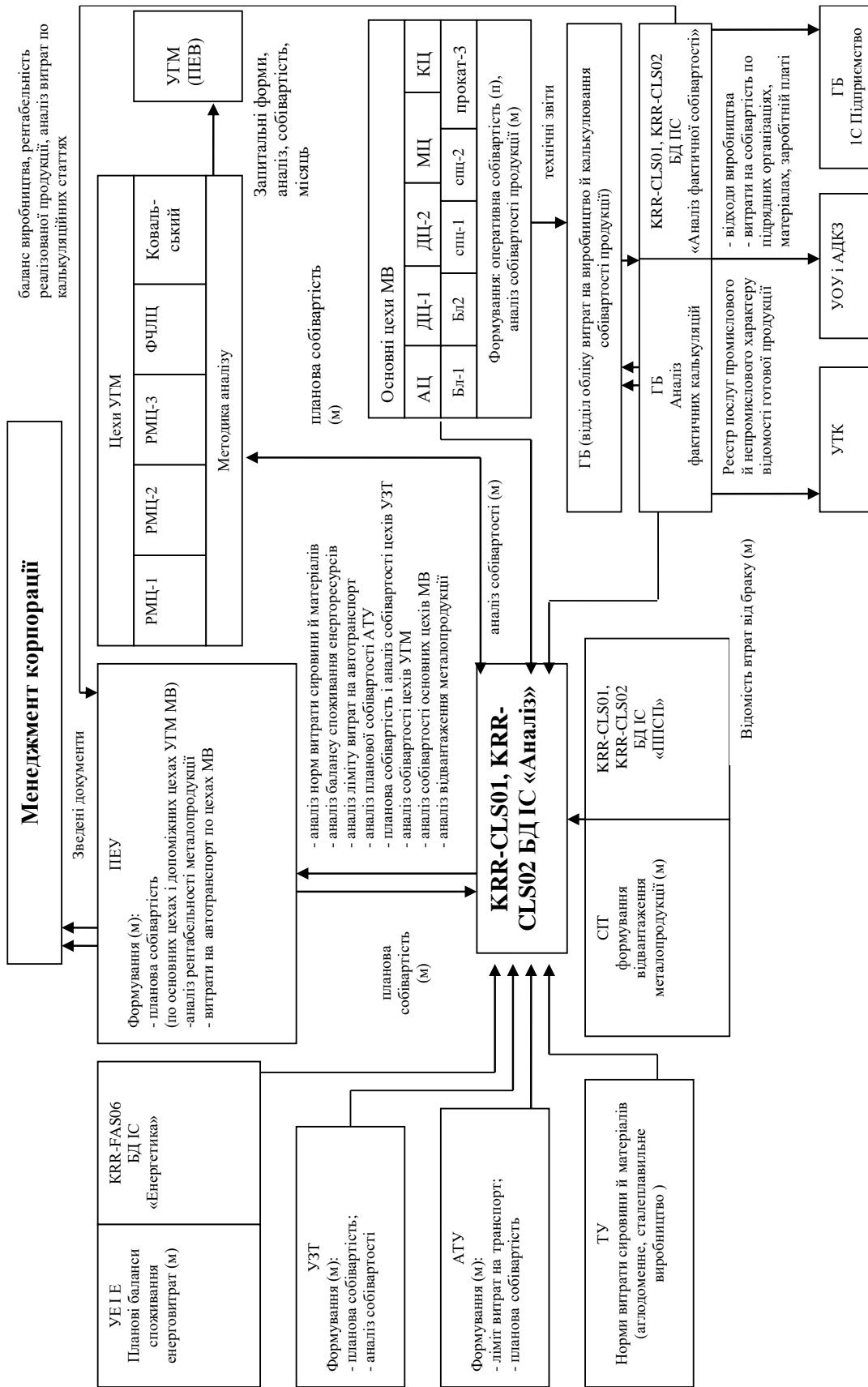

Рис. 1. Організація аналізу діяльності корпорації в умовах інформаційних систем

Основні функції: Розрахунок планової собівартості продукції (можливість різноманітного розрахунку).

Порівняльний аналіз за різні тимчасові періоди.

Введення питомих норм витрат сировини й основних матеріалів аглодоменого й сталеплавильного виробництва на рік, місяць.

Щомісячний прийом даних по інформаційній мережі із підсистеми «Аналіз планової собівартості продукції й послуг допоміжних цехів».

Вихідна інформація:

1. Місяць – 15 документів.
2. Квартал – 15 документів.
3. Рік – 15 документів.

1) Підсистема «Аналіз планової собівартості продукції й послуг допоміжних цехів». Основні функції:

– Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції копрового цеху по переділах і по цеху за місяць (рік).

Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції, бюджетів по енергетичних цехах за місяць (рік).

Розрахунок і аналіз планової собівартості послуг автотранспорту за місяць (рік).

Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції й послуг по цехах за місяць (рік).

Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції по переділах за місяць (рік).

– Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції й послуг по цехах за місяць (рік).

– Розрахунок і аналіз планової собівартості продукції по виробництву за місяць (рік).

– Розрахунок плану і аналіз виробництва цехів управління головного механіка.

Можливий різноманітний аналіз планової собівартості.

Щомісячний прийом даних по інформаційній мережі з інформаційної системи «Енергетика».

Вихідна інформація:

1. Місяць – 22 документи.
2. Квартал – 22 документи.
3. Рік – 22 документи.

2) Підсистема «Аналіз і прогноз». Основні функції:

– Розрахунок і аналіз планових і фактичних калькуляцій цехів матеріального виробництва за різні тимчасові періоди.

– Прогнозування зміни собівартості продукції, що випускається.

– Розрахунок і аналіз факторів, що впливають на виробничу собівартість (ціна, норма й обсяг виробництва).

– Аналіз зведених документів по планованому споживанню структурними підрозділами сировинних і паливно-енергетичних ресурсів.

– Аналіз госпрозрахункової собівартості з нагромадженням за рік по елементах калькуляції.

Щомісячний прийом даних з інформаційної системи «Аналіз» (підсистеми «Аналіз фактичної собівартості», підсистеми «Аналіз планової собівартості основних цехів», підсистеми «Аналіз планової собівартості продукції й послуг допоміжних цехів»).

Вихідна інформація:

1. Місяць – 24 документи.
2. Квартал – 24 документи.
3. Рік – 24 документи.

3) Підсистема «Аналіз техніко-економічних показників». Основні функції:

– Аналіз звітних документів з діяльності основних цехів за зазначений період часу, необхідний менеджерам корпорації. Передача даних по інформаційній мережі за зазначений період часу.

Вихідна інформація:

1. У міру виникнення – 1 документ.
2. Місяць – 1 документ.

4) Підсистема «Аналіз планового виробництва». Основні функції:

– Аналіз планового завдання з виробництва на місяць.

Щомісячна передача даних по інформаційній мережі за зазначений період часу з цехів до планово-економічного управління.

Вихідна інформація:

1. Місяць – 1 документ.

5) Підсистема «Аналіз фактичної собівартості». Основні функції:

– Аналіз фактичної собівартості.

– Аналіз і контроль виробничих звітів по цехах основного виробництва (за місяць).

– Аналіз й друкування фактичних калькуляцій по цехах основного виробництва (за місяць, квартал, рік).

– Аналіз балансу виробництва (за місяць).

- Аналіз рентабельності реалізованої продукції по фактичній собівартості.
- Аналіз готової продукції.
- Формування й аналіз кошторису витрат по операційних витратах.

Щомісячний прийом даних з інформаційної системи «Аналіз» (інформаційної підсистеми «Аналіз планової собівартості основних цехів»). (рис. 2)

б) Підсистема «Аналіз фінансового стану» включає загальну методика показників аналізу фінансової стійкості, ліквідності і розроблену – кластерного аналізу і аналізу тенденцій економічного розвитку.

Вихідна інформація:

1. Місяць – 39 документів.
2. Квартал – 4 документи.
3. Рік – 16 документів.

Розподіляючи задачі аналізу в комп'ютерній інформаційній системі аналізу, забезпечується інтеграція системи, за якої вона існує немов автономно і водночас є частиною єдиної інформаційної системи корпорації.

Таким чином, організація технології аналітичного процесу діяльності корпорації в комп'ютерній інформаційній системі дає змогу, по-перше, досягти цілісності системи економічного аналізу при розмежованості джерел інформації, засобів проведення аналізу і виконавців. По-друге, досягається висока оперативність і дієвість аналізу, зводиться до мінімуму втрата часу чи викривлення вихідної інформації.

Висновки

У міру вдосконалення і поглиблення економічного механізму корпорацій частка аналітичної інформації в процесі управління повинна зростати. Застосування інформаційних систем аналізу дозволяє значну частину інформації формувати за їх методологією та істотно обмежувати потребу в додаткових аналітичних операціях. Для цього необхідно підвищити оперативність і аналітичність прийняття рішень менеджерами корпорацій.

Використана в управлінні аналітична інформація повинна поступово переходити від загальної багатопланової до цільової інформації, необхідної для ухвалення рішень конкретного вигляду, достатньо масштабної для оцінки виконання планів, використання

ресурсів виробництва й одночасно економічною за витратами.

На базі одних і тих же початкових даних необхідно одержати інформацію для різних управлінських підрозділів корпорації, тобто з різним ступенем точності і періодичністю формування. Така система повинна забезпечувати безперервну інформаційно-довідкову готовність аналітичних даних задовольняти запити споживачів на будь-якому рівні управління корпорацією.

Економічний аналіз ґрунтується на оперативних і звітних даних бухгалтерського обліку. Цей зв'язок, реалізований в оцінці фактичної діяльності, яка є не формальною, а є істотною. Способи отримання бухгалтерських даних, їх збору і обробки прямо впливають на формування звітних показників для аналізу.

Отже вдосконалення економічного механізму корпорацій викликає необхідність у формуванні такої аналітичної інформації, яка спеціально призначалася б для прийняття управлінських рішень щодо регулювання (виправлення або запобігання) господарських ситуацій. Це обумовлено двома чинниками: тим, що в діяльності корпорацій збільшується ризик ухвалення помилкового управлінського рішення і його «ціна», а також комп'ютеризація процесу управління, при якій можуть оперативно ухвалювати рішення і встигають здійснювати ефективні заходи з усунення причин виниклих відхилень.

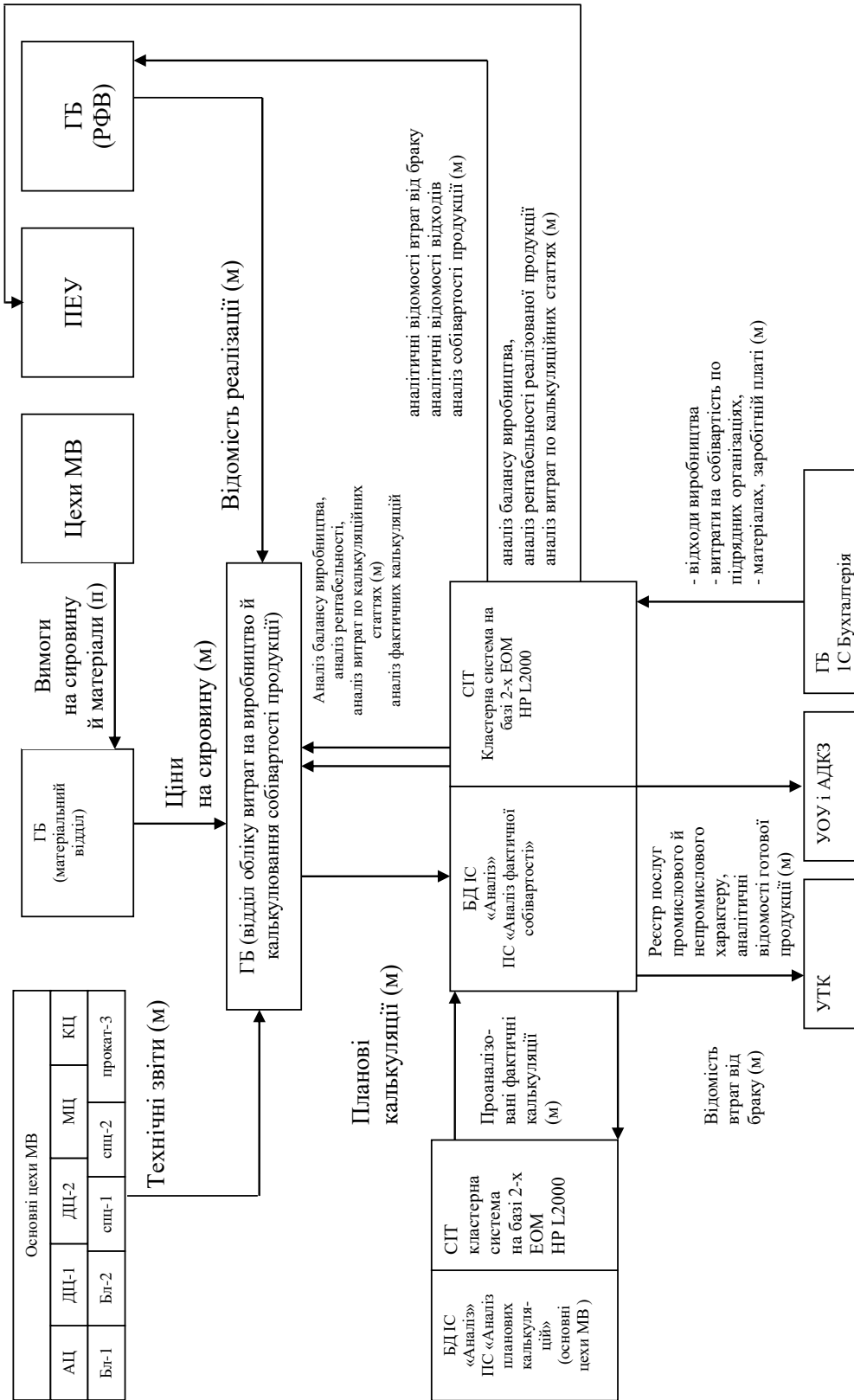

Рис. 2. Організація аналізу діяльності корпорації в інформаційній підсистемі «Аналіз фактичної собівартості»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мних Є. В. Філософія сучасного економічного аналізу. *Фінанси, облік і аудит*: зб. наук. праць. Спец. вип. / Відп. ред. В. Г. Линник. Київ: КНЕУ, 2006. 408 с.
2. Каллас К. Е. Проблема подвійного запису на рахунках умовах АСУ. *Матеріали Всесоюзного симпозіуму «Організація та методи обліку в АСУ»*. Талін, 1997. С. 62-65.
3. Економічний аналіз: навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк та ін., за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2003. 556 с.
4. Микитенко Т. Сучасні інформаційні технології обліку та аудиту в управлінні підприємством. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2005. №10. С. 12-19.
5. Каракоз І. І. Удосконалення економічної роботи та управління виробництвом на промисловому підприємстві. Київ: Вища школа, 1976. С. 36.
6. Клепікова, О. А. Інформаційно-аналітичні системи прийняття рішень в управлінні підприємством. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). Одеса: Одеський національний економічний університет. 2017. No 1 (62). С. 196–204.
7. Клепікова О. А. Сучасний стан і роль інформаційних технологій в управлінні підприємством. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Економіка і менеджмент». Одеса: МГУ. 2013. No 5. С. 74–77.
8. Кузьмінський Ю. А. Автоматизація оперативного обліку та контролю міжнародних економічних операцій: Монографія. Київ: КНЕУ, 2001. 268с.
9. Мних Є. В., Брадул О. М. Організація аналізу діяльності корпорацій. *Вісник КЕІ КНЕУ ім. Вадима Гетьмана*. м. Кривий Ріг. 2007. №4(12). С. 60-68.
10. Брадул О. М. Аналіз функціонування технології економічного потоку корпорації. *Дніпропетров.*; ДНУ. 2005. Вип. 202. Том 2. С. 253-260.

REFERENCES

1. Butynets, F. F. (Ed.). (2003). *Economic analysis: Textbook*. Zhytomyr: PP Ruta.
2. Butynets, F. F., et al. (2002). *Information systems of accounting*. Zhytomyr: PP Ruta.
3. Bradul, O. M. (2008). Economic mechanism of corporate functioning. *Collection of scientific works in economics*, (17), 144-147. Kyiv: Kyiv International University of Finance.
4. Mnykh, Y. V. (2006). Philosophy of modern economic analysis. *Finance, Accounting and Audit: Collection of Scientific Works*. Special issue (Ed. V. G. Lynnyk). Kyiv: KNEU.
5. Kallas, K. E. (1997). The problem of double-entry bookkeeping under ACS conditions. In *Materials of the All-Union Symposium "Organization and Methods of Accounting in ACS"*, (pp. 62-65). Tallinn.
6. Bolyukh, M. A., Burchevskiy, V. Z., Horbatyuk, M. I., et al. (2003). *Economic analysis: Textbook* (2nd ed., revised and expanded). Kyiv: KNEU.
7. Mykytenko, T. (2005). Modern information technologies of accounting and audit in enterprise management. *Accounting and Audit*, (10), 12-19.
8. Karakoz, I. I. (1976). Improvement of economic work and production management at an industrial enterprise. Kyiv: Higher School.
9. Klepikova, O. A. (2017). Information-analytical decision-making systems in enterprise management. *Bulletin of Socio-Economic Research*, (1(62)), 196-204. Odessa: Odessa National Economic University.

10. Klepikova, O. A. (2013). The current state and role of information technology in enterprise management. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series "Economics and Management"*, (5), 74-77. Odessa: IHU.
11. Kuzminskyi, Y. A. (2001). *Automation of operational accounting and control of international economic transactions*. Kyiv: KNEU.
12. Mnykh, Y. V., & Bradul, O. M. (2007). Organization of corporate activity analysis. *Bulletin of KEI KNEU named after Vadym Hetman*, (4(12)), 60-68. Kryvyi Rih.
13. Bradul, O. M. (2005). Analysis of corporate economic flow technology functioning. *Dnipro: DNU*, (202(2)), 253-260.

Olexandr Bradul, Professor of the Department of Accounting, Taxation, Public Governance and Administration, Kryvyi Rih National University, Ukraine

Serhii Antonov, Kryvyi Rih National University, Ukraine

Information and analytical systems in corporate management support

Abstract

Introduction. Significant technological shifts in production, the introduction of new forms of entrepreneurship based on private ownership and share capital, socio-economic changes in society, the progress of science, and the application of its achievements in practical activities form the prerequisites for further development and effective functioning of Ukraine's economy.

Today, there are problematic issues in the economic analysis of corporate activities, necessitating the justification for the need to change their paradigm. This requires the division of methodologies for assessing the efficiency of business units within the corporate structure. The research focuses on forming an information-analytical system for supporting corporate management, summarizing the methodology for analyzing economic indicators for operational and strategic management.

Aim of the article. The purpose of the article is to study the achievements of global and Ukrainian economic science and to utilize the experience of both foreign and national practices to develop key provisions of the theory, methodology, and organization of accounting and analytical support for the management of corporations operating within Ukraine's economy.

Method (methodology). The research applied historical and systemic approaches to the establishment and transformation of corporations' analytical systems; methods of induction, deduction, scientific abstraction, and graph theory in the construction of dynamic models for analysis; and modeling methods for designing a computerized information system for accounting and analysis.

Results. The theoretical justification of a new approach to solving the problem is presented, which addresses the inconsistency between the current state of methodology and organization in corporate activity analysis and the requirements for effective management and the growing role of corporate structures in Ukraine's economic development. A procedural structure for a computerized information system to analyze corporate activities has been developed, enabling the integrity of the analysis system despite the fragmentation of information sources, analysis tools, and performers, thereby creating adequate analytical support for corporate management in real-time.

Keywords: corporation; business units; analytical systems; management; performance evaluation; information system.

Cite as: Bradul, O., and Antonov, S. (2024). Information and analytical systems in corporate management support. *Economic analysis*, 34 (3), 19-29. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.019>